

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.189 din 9 decembrie 1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.189 din 9 decembrie 1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni (b435/5.09.2018), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/4381/12.09.2018 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D929/13.09.2018,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și al art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii nr.189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată, cu modificările ulterioare.

Având în vedere că obiectul de reglementare se referă inclusiv la anumite competențe ale Curții Constituționale (a se vedea textele propuse pentru alin. (2) și (4) ale art. 3 și alin. (3) al art. 7 din Legea nr.189/1999, republicată, cu modificările ulterioare), apreciem că propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor organice, potrivit art.142 alin.(5) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Camera Deputaților.

2. Menționăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative propuse.

3. În măsura în care propunerea legislativă are implicații asupra bugetului de stat, potrivit prevederilor art.111 alin.(1) teza a doua din Constituție, este necesar să se solicite punctul de vedere al Guvernului.

4. Ca observație de ordin general, precizăm că soluțiile preconizate prin proiect fac necesare și intervenții legislative exprese asupra dispozițiilor referitoare la procedura aplicabilă în fața Curții

Constituționale în ceea ce privește inițiativele legislative ale cetățenilor din cuprinsul Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, sunt necesare intervenții legislative exprese asupra normelor din Legea nr.47/1992 referitoare la verificarea constituționalității inițiativelor de revizuire a Constituției, precum și la verificarea îndeplinirii condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, ca urmare a modificării art.3 și 7 din Legea nr.189/1999. Menționăm că modificările au ca efect instituirea soluției potrivit căreia Curtea Constituțională ar urma să se pronunțe asupra inițiativei legislative a cetățenilor de două ori: o dată anterior publicării propunerii legislative în Monitorul Oficial al României, Partea I (art.3 alin.(2) - (5), astfel cum sunt propuse la pct.4), și a doua oară după înregistrarea propunerii legislative la Camera competentă a Parlamentului (art.7).

5. În ceea ce privește soluțiile legislative referitoare la întocmirea și atestarea listelor de susținători **cu domiciliul în străinătate**, apreciem că acestea nu sunt în acord cu prevederile **art.74 alin.(1) și art.150 alin.(2) din Legea fundamentală** și, prin urmare, nu pot fi promovate. Menționăm că, potrivit textelor constituționale menționate, cetățenii care susțin inițiativa legislativă **trebuie să provină** din cel puțin un sfert din județele țării, respectiv, cel puțin jumătate din județele țării, iar în fiecare dintre aceste județe trebuie înregistrate cel puțin 5000, respectiv, 20.000 de semnături în sprijinul inițiativei legislative. Or, prin ipoteză, cetățenii români cu domiciliul în afara țării nu pot fi luați în calcul la stabilirea condițiilor referitoare la numărul cetățenilor care susțin inițiativa legislativă și la dispersia teritorială a acestora.

În acest sens, menționăm că, prin **Hotărârea nr.6/2007** asupra inițiativei legislative a cetățenilor de revizuire a Constituției României, cu privire la articolul 48, **Curtea Constituțională** a reținut că *„listele legal atestate provenind din celelalte 27 de județe, care nu au înregistrat cel puțin 20.000 de semnături, nu pot fi luate în considerare și, pe cale de consecință, susținătorii cuprinși în aceste liste nu pot fi incluși în numărul total al susținătorilor inițiativei legislative, deoarece condițiile prevăzute de art.150 din Constituție sunt cumulative”*.

6. La **titlu**, pentru un spor de rigoare redacțională, sintagma „nr. nr.189 din 9 decembrie 1999” se va reda sub forma „**nr189/1999**”, observație pe care o reiterăm și pentru situația similară din cadrul **părții introductive a articolului unic**.

7. La **partea introductivă a articolului unic**, din considerente de redactare, precum și pentru o corectă informare asupra datelor de identificare a editorialului în care actul normativ a fost republicat, sintagma „în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.300 din 6 aprilie 2004” se va înlocui cu formularea „în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.**516** din **8 iunie 2004**”.

8. La **pct.1**, semnalăm că norma propusă pentru **art.2 alin.(3)**, referitoare la menționarea președintelui comitetului de inițiativă în declarația notarială autenticată în vederea constituirii acestuia nu se corelează cu norma cuprinsă în alin.(6) al aceluiași articol, **rămasă nemodificat**, potrivit căreia președintele comitetului de inițiativă este desemnat prin votul majorității membrilor acestuia.

9. La **pct.3**, apreciem că soluțiile legislative propuse trebuie reanalizate, întrucât comitetul de inițiativă nu are personalitate juridică. În plus, prin utilizarea sintagmei „să susțină inițiativa” norma este lipsită de previzibilitate, întrucât nu este clar care sunt activitățile concrete susținute prin donații sau sponsorizări.

Sub rezerva celor de mai sus, la textul propus pentru **art.2 alin.(7) teza întâi**, pentru rigoarea exprimării, după expresia „să susțină inițiativa” trebuie inserat termenul „legislativă”.

De asemenea, pentru corectitudinea exprimării, propunem ca sintagma „prin donații sau sponsorizări, sens în care Președintele” să fie reformulată, astfel: „prin donații sau sponsorizări. În acest scop, Președintele”.

La **teza a doua** a aceluiași text, pentru rigoarea normei, sugerăm înlocuirea expresiei „*proiectului legislativ*”, cu sintagma „**propunerii legislative**” și eliminarea expresiei „*celor care le-au transferat*” din finalul textului.

10. La **pct.4**, la textul propus pentru art.3 alin.(2), semnalăm că prevederea potrivit căreia Curtea Constituțională ar urma să se pronunțe prin hotărâre nu are în vedere și situația inițiativelor legislative ale cetățenilor de revizuire a Constituției, situație în care, potrivit art.11 lit.a) din Legea nr.47/1992, Curtea se pronunță prin **decizie**. Observația este valabilă și pentru alin.(4) și (5) ale art.7, astfel cum sunt propuse la **pct.9**.

În plus, apreciem că nu ar putea fi acceptată instituirea soluției legislative potrivit căreia Curtea Constituțională ar urma să pronunțe **hotărâri** în cazul inițiativelor de revizuire a Constituției inițiate de cetățeni și **decizii** în cazul celor inițiate de celelalte subiecte de drept avute în vedere de art.150 din Constituție.

Față de cele de mai sus, este necesară, reanalizarea normelor sub aceste aspecte.

11. Precizăm că normele propuse pentru alineatele art.3 la **pct.4 și 5** nu reglementează modalitatea de sesizare a Curții Constituționale în cazurile în care inițiativa legislativă a cetățenilor nu vizează revizuirea Constituției, (în acest ultim caz fiind aplicabile dispozițiile art.19 din Legea nr.47/1992).

12. La **pct.6**, având în vedere că intervenția legislativă constă în modificarea în ansamblu a art.4, **partea dispozitivă** se va reformula, astfel:

„6. Articolul 4 **se modifică** și va avea următorul cuprins:”.

De asemenea, în debutul textului se va insera abrevierea „**Art.4**”.

Reiterăm aceste observații și pentru situațiile similare de la **pct.7**.

În textul propus pentru alin.(4) al art.4, tezele a doua și a treia, pentru rigoarea exprimării, sintagmele „*lista de susținători electronică*”, respectiv „*listei de susținători electronice*” se vor înlocui cu formularea „**lista de susținători în format electronic**”, respectiv „**listei de susținători în format electronic**”.

În textul propus pentru alin.(11) al art.4, tezele a treia și a patra, pentru folosirea unui limbaj juridic adecvat, este necesar ca expresia „autoritățile locale” să fie înlocuită cu sintagma „**autoritățile administrației publice locale**”.

În textul propus pentru alin.(12), pentru aceleași considerente, sugerăm înlocuirea termenului „inițiativei” cu formularea „**propunerii legislative**”.

13. La **pct.7**, la textul propus pentru art.5 alin.(1), semnalăm că norma nu este completă, întrucât nu se precizează nici condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o persoană pentru a intra în categoria „experților în domeniul informatic” și nici care este modalitatea de desemnare a respectivilor experți. Observația este valabilă și pentru alin.(4).

În plus, pentru corelare cu alin.(1), la alin.(3) este necesar ca expresia „sau a altor experți” să fie înlocuită cu sintagma „sau al unor experți în domeniul informatic”. Avem în vedere faptul că din redactarea propusă, ar putea reieși că primarul poate solicita și sprijinul altor categorii de experți decât experții în domeniul informatic.

La textul propus pentru art.5 alin.(2) teza întâi, din rațiuni de exprimare, propunem ca expresia „*documentele electronice pe un suport de stocare informatic*” să fie redată sub forma „documentele

electronice stocate pe un suport informatic”, observație valabilă și pentru cazul similar de la alin. (5) al aceluiași articol, teza întâi.

Totodată, în cadrul tezei a cincea, este necesară revederea normei de trimitere la „art.4 alin.(3)”, având în vedere că textul respectiv se referă la informațiile cuprinse în listele de susținători cu domiciliul sau reședința în străinătate.

Sub rezerva celor menționate la pct.5 din aviz, reiterăm această ultimă observație și pentru cazurile similare de la alin.(3), (5) și (6) ale art.5, astfel cum sunt propuse la pct.7.

Sub aceeași rezervă, în textul propus pentru alin.(5) al art.5, teza a patra, pentru rigoarea exprimării, înaintea verbului „se soluționează” se va insera termenul „aceasta”.

La textul propus pentru alin.(7) al art.5, teza a doua, este necesară revederea normei de trimitere la „alin.(6)”, având în vedere că alin.(6) nu se referă la procedura contestării listei de susținători.

14. Semnalăm existența unei erori în numerotarea punctelor articolului unic, două dintre acestea fiind marcate cu cifra 8.

Prin urmare, pentru îndreptarea respectivei erori, dar și pentru respectarea exigențelor de redactare, propunem ca **partea dispozitivă** a celui de-al doilea **pct.8** să fie redată, astfel:

„9. La articolul 7 alineatul (1), litera a) se abrogă”.

În consecință, actualul **pct.9** va fi renumerotat.

PREȘEDINTE

dr. DRAGOȘ ILESCU

București

Nr.

367 / 11.10.2018.

Lege privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni

- 1 republicare cu
renumerotare M. Of. nr. 516/8 iun. 2004
Lege privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni
- 2 modificări prin L. nr. 187/2012 M. Of. nr. 757/12 nov. 2012 *abrogă, la data de 1 februarie 2014, art. 8-12*
Lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind
Codul penal
- Decizia Î.C.C.J. nr. 4/2014 - M. Of. nr. 434/13 iun. 2014

Lege privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale

Vezi Decizia nr. 163/2013 - M. Of. nr. 190/4 apr. 2013

(Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, adoptat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2/2005 - M.Of. nr.116/4 febr.2005)

1	republicare cu renumerotare	M. Of. nr. 807/3 dec. 2010 Lege privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale Vezi Decizia nr. 163/2013 - M. Of. nr. 190/4 apr. 2013	
2	admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 766/2011 M. Of. nr. 549/3 aug. 2011 Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (1) și art. 31 alin. (1) și (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale	<i>Constată că sintagma „în vigoare” din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare.</i>
3	modificări prin	O.U.G. nr. 38/2012 M. Of. nr. 445/4 iul. 2012 Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale respinsă prin L. nr. 183/2013 M. Of. nr. 369/20 iun. 2013	<i>modifică art. 27 alin. (1)</i>
4	modificări prin	L. nr. 183/2013 M. Of. nr. 369/20 iun. 2013 Lege privind respingerea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 38/2012 pentru modificarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale	<i>respinge O.U.G. nr. 38/2012</i>
5	modificări prin	L. nr. 66/2018 M. Of. nr. 233/16 mar. 2018 Lege pentru modificarea art. 5 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale	<i>modifică art. 5 alin. (4)</i>
6	modificări prin	L. nr. 168/2018 M. Of. nr. 595/12 iul. 2018 Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale	<i>modifică art. 66 și art. 71; introduce alin. (4) la art. 69; abrogă art. 68 alin. (3)</i>